

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIII. Documenta aliqua sive cautelæ servandæ in via Illuminativa supernaturali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

interius perfunditur sapore quodam mirabili, quia sicut David docet, cum ipso sum in tribulatione. Psal. 90. Homo tunc est in presentia sanctissimæ Trinitatis, à qua recipit ingentem saporem internæ suavitatis & consolationis, cujus tractus dulcedine, contemnit omne quod mundi est, liber ab omni inordinatione affectionum vel occupationum, & præ ebrietate spiritali non sentit ullam pœnam, tribulationem, aut ad veritatem.

Alter ejus effectus, qui Fortitudo duplex appellatur,

Alia nuncupatur Fortitudo duplex, quæ facit hominem superando transcendere omnem spiritali consolationem, sensibilem gratiam, & omnia dona DEI, quantumlibet magna, nobilia, & multiplicia, ita quod nullo modo quiescere consentit in aliqua spiritali consolatione, dulcedine, revelatione, aut in quocumque dono alio, sed omnia nititur pertransire, ut eum (quem solum super omnia diligit) ad votum valeat invenire. Hic fortitudinis gradus hominem mirabili modo in virtutum heroicarum exercitio stabilis ac roborat.

Has duas operationes per hanc purgationem in anima DEI operatur. In primis enim magnas illi vires communicat, ut jam non querat internos gustus, aut divinas consolationes appetat, sive extraordinarias illustrationes aut visiones, sed in sola DEI voluntate conquiescens, expurgato jam affectu, se totam ad omne quod non est DEUS viliiter avertit. Ex quo mirum est quantum in illa robur remaneat ad intrepidè resistendum omnibus vitiis, & tentationibus, quantumlibet magnis, quæ contra illam insurgere possent, paulatimque virtutum exercitiis affectata, in illis latentem incipit præhibere dulcedinem, id est; mediante Sapientiæ dono, quod mirum in ejuamodi exercitiis ingerit divini cujusdam saporis consolationem, quæ nullus nisi expertus, ut par est, explicare sufficit, de quo fultior in via Unitiva recitabit sermo. Cum enim in nullo statu virtutes sint magis perfectæ, & quodammodo animæ connaturales, ita ut transeant in affectum cordis, sic quoque ut major sit in illarum exercitatione voluptas.

Potentie animæ tribus modis perficiuntur.

Quæ verò ratione anima in hoc statu per virtutum exercitia in omnibus suis potentiis interioribus tenetur, docuit D. Bonaventura Tom. 2. Tract. de reformat. ment. 1. part. cap. 12. & seq. renovatio enim interioris, ut ibi docet, gradatim fit in omnibus animæ potentiis, Nam in intellectu (ut ille inquit) tres gradus; primus, Credere simpliciter, ut rustici; secundus, Penetrare intellecta: tertius, Quasi videre quæ creduntur. Primus pertinet ad habitum fidei; secundus, ad donum intellectus, tertius, ad gratiam gratis datam fidei, & ad beatitudinem quintam; nempe, Beati mundo corde, quia ipsi DEUM videbunt. In voluntate sunt etiam tres gradus. Primus est, Resistere vitiis, qui est status continentium: secundus est, Passionibus imperare, & pace frui: tertius, DEO adherere & uniri, quando jam virtutes transeunt in affectum cordis. In memoria primus gradus est, Animam cum labore ab evagationibus reprimere: secundus est, Meditationibus sine pugna imaginationis insistere: tertius, Immobiliter in DEO stabiliri. Hæc S. Bonaventura.

Vid. Bibliothec. Theolog. nost. Dominici Tom. 7. lib. 7. sect. 3. cap. 2.

Ex his tribus gradibus harum potentiarum, qui ad earum reformationem & perfectionem spectant, secundus tam intellectus & memoriæ, quam voluntatis, in via Illuminativa, cujus est proprium liberè passionibus imperare, & pace stabili frui, ut infra sequenti cap. dicemus, exercetur. Varius est enim virtutum gradus, ut præcipui Philolophi Plotinum secuti tradiderunt, ex quibus

eisdem gradus hauserunt confirmantque & Dicitur Theologi, nempe Politicarum; Purgatoriarum, & Dicitur Purgatorie animi: de quibus egregiè D. Thomas sic. Tract. 1. 2. quæst. 61. art. 5. Quos quidem convenientius possemus dividere in duo virtutum genera: nempe communium, quales sunt morales, & quorum præcipuum munus est circa passiones versari: unde Plotinus dixit, (teste divo Thoma ut supra) quod passiones Politicæ virtutes molliunt, id est, ad modum reducunt; Purgatorie autem eas veluti auferunt. Purgati verò animi ignorant serè & obliviscuntur. Hæc autem am Purgatorie quam Purgati animi virtutes divine nuncupantur: inter se autem distinguuntur secundum diversitatem motus & termini, ita scilicet, quod quædam sunt transentium, & in divinam similitudinem tendentium, & hæc vocantur virtutes Purgatorie, ita scilicet, quod Prudentia omnia mundana divinarum contemplatione despicit, omnemque animo cogitationem in sola divina dirigit; Temperantia verò relinquit, in quantum natura patitur, quæ corporis usus requirit; Fortitudinis autem est, ut anima non terreatur per excessum à corpore, & accessum ad superna; Iustitia verò est, ut tota anima consentiat ad hujus propositi viam. Quædam verò sunt virtutes jam assequentium divinam similitudinem, quæ vocantur virtutes jam Purgati animi, ita scilicet, quod Prudentia sola divina imitatur, Temperantia terrenas cupiditates nescit, Fortitudo passiones ignoret, Iustitia cum divina mente perpetuo fœdere societur, eam scilicet imitando. Quas quidem virtutes dicimus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vita perfectissimorum.

Merito igitur Purgatorie virtutes in hac via Illuminativa proficientibus conveniunt, quæ divina merito nuncupantur, utpote transentium sive tendentium in divinam similitudinem: hi enim celeri passu ad divinam tendunt unionem, ad quam proxima dispositiones Purgatorie virtutes, utpote eorum, qui à seipsis deficientes, in divinam similitudinem transformari incipiunt.

Quæ in hoc statu anima feliciter à Spiritu sancto superna vi adjuca, non solum divinis hæc virtutibus ornata, sed etiam per nobilissimam illius dona (nempe Fortitudinis, Intellectus, & Sapientiæ) cœlestis illustrata in præstantissimarum Christi virtutum contemplationem assurgat, illarumque exemplar cordi suo imprimat, unde prælibata mirabili, quæ ab illis promanar, suavitatis affluentia, succedere ferventissima desideria tam præclaras Christi Domini virtutes imitandi, seque totam in omnibus suis actionibus in illum transformandi.

CAPVT XIII.

Documenta aliqua sive cautela servanda in via Illuminativa supernaturali.

COMMUNIS humani generis hostis videns hujusmodi animas ad tam sublimem honoris gradum evectas, & ita proximè dispositas, ut æterno Regi tamquam sponsæ sponso archissimo mutuo unionis fœdere copulentur, omni studio conatur eas ab inceptæ perfectionis semita divertere, ut scilicet à communi & Sanctorum, qui præ aliis in Ecclesia florerunt, maxime vestigiis trito tramite aberrare faciat. Et ad hunc finem errores quorundam minus sapientum, qui tamen spirituales videri volunt, suggerit, quorum persuasio-

Theologia

Oper. Spirit. II

tionit miral tuoni Q no vi rorib pervi circi 2-de libit C ricu cūc pūi sim tis) car mī qui per pu sua eoi ni & ex fu P P q G ce q n s q v n f i c Ex quo compla es ali procedant.

tionibus nimium credulae rudiores animae se ipsas mirabiliter perdunt, & in interitum precipites ruunt.

Quapropter hoc loco necessarium mihi omnino videtur agere de nonnullis quorumdam erroribus, qui sub falsa spiritualis doctrinae specie, a peruersis hominibus, tam olim quam hac aetate (licet non tam aperte quam olim) dispersi passim circumferuntur, quos breuiter ex Rusbrochio lib. 2. de Ornat. spirituali nupt. a cap. 76. usque in finem libri collegimus.

Primus nonnullorum pernitiosissimus error describitur.

Quidam fuerunt, neque desunt hoc nostro periculo aeo, homines, toto errantes caelo, qui cum neque activam, neque contemplativam adepti sunt vitam, nihilominus se totius orbis sanctissimos arbitrantur; existimantes se altissimae quietis (de qua superius diximus) contemplationi vacare interius, quodam diabolico otio & rerum omnium denudato sedulo starent, ibique otium, quietem, & imaginibus vacuum inveniunt ac experientur nuditatem. In hoc caeco & obscuro otio putant se unum esse cum DEO, & hanc propriam suam credunt beatitudinem, cum lux divina in eorum tenebris & caligine (id est, in isto otio) minime se manifestet: deest enim eis vera fides, spes, & charitas, acque ob nudum illud quod sentiunt & possident otium, cognitionis & amoris DEI expertes, atque ad virtutibus longe se distare confitentur; & ut hoc otium conservare queant, superam sanctitatem in eo constitunt, ut qui eo praediti sunt, modis omnibus suae naturae oblectantur affectibus, nec ullum sibi fixum injiciant, ut per seipso spicito possint: intus in otio degere, & ad quemlibet motum foras se recipere, & corporis explere appetitus & voluptates, carni que satisfacere, ut sic celeriter ab ea absolvantur imagine, ac sine impedimento rursus in nudum sui spiritus otium revertantur: & eam ob rem absque ullo conscientiae scrupulo & accusatione vivere nituntur. Quidquid etiam mali perpetrent, negligunt, & Sacramenta omnia floccipendunt; putant enim se his nihil habere opus, ut qui omnia ista transcendunt: imperfectis namque ea dicunt esse necessaria.

Ex quo complures alii procedunt.

Ex hoc errore impiissimo, tamquam ex radice & fonte copioso, quamplures alii pullularunt. Primus est, quod ob eam quam experiuntur, & in se ipsis possident otiosi quietem, liberose esse putant ab omni divinae Legis observatione & mandato, utpote sublevati supra omnem Ecclesiae cultum & exercitium, ultra praecepta DEI & consilia, supra Legem & actus omnes virtutum, qui uno possint exerceri modo: siquidem persuasum sibi habent, otium hoc tantum esse praestantissimum, ut nullis, quamvis praeclaris exercitiis, perturbandum sit, eod quod emittas excellat virtutes. Quare omnia DEI ac Christi opera, totamque Scripturam negligunt, ac si nullum jota pro ipsis scriptum esset; existimant enim id se consecutos, cujus causa Scriptura omnis confecta est. Nihilominus quandoque aliquibus virtutum exercitiis alii se operam dare manifestant, & ad venerabile Sacramentum accedunt, atque nonnumquam de sacris loquuntur: ut Scripturas, scilicet ut hac ratione melius occultare se & simulare queant. Libentius etiam rarioribus quibusdam & minus usitatis Scripturae vocibus utuntur, quam ad suum sensum interpretantur & intorquent, quod aliis simplicibus placere possint, eosque in fallax illud quo perfruantur otium pertrahere. Docere namque Thom. a Jesu Oper. Tom. II.

volunt alios, sed ipsi a nemine doceri; alios libenter reprehendunt, sed se nullo modo a quoquam reprehendi patiuntur, alios premunt, illos nemo: quidquid placet profundunt ac asseverant, nec tamen sibi a quoquam ferunt contradici; & cum propriae voluntati sint deditissimi, nec cuiuspiam iudicio se submittant, hoc ipsam libertatem spirituales autumant, re autem ipsa libertatem carnis sectantur, indulgent corpori quidquid liber, & tamen id naturae dignitatem & praestantiam credunt.

In alium etiam incidunt errorem, quod meret se tradant (ut ita dicam) passioni: nihil enim existimant a se activae agenda, sed tantum passivae a DEO moti, peccinde ut instrumentum aliquid in seipsis otiosum, quod artificem, dum operare velit, praetolerat: quippe putant, si quid moliantur operis, DEI operationem praepedire; manent igitur ab omni virtutis actione alieni. Quare DEUM Alius patientes dici se volent, & velut instrumentum, non minus perverlit, agat. Affirmant absque ulla actione tantummodo posse se pari, eaque opera quae DEUS ipsis tamquam suis organis perficiat, praetiora ac meriti majoris esse, quam cuiuslibet alterius, quae ipsemet in DEI gratia peregerit. Aiunt ergo, se DEUM pati ac sustinere, nihil se ipsos agere, sed actus suos omnes DEUM operari.

Deinde, quemadmodum alii, sic etiam ipsi nullum se peccatum committere posse asseverant, eod quod DEUS in ipsis agat omnia, ipsi vero plane otiosi sint: & quidquid DEUS velit, id per ipsos fieri, nihil praeterea. Homines isti, omni intus actione postposita, otio sese dedunt, & omnis electionis vel optionis vivunt expertes; simplicem ac resignatum praefereunt vivendi modum, & moderate ac aequabiliter ferre norunt quidquid eis accidat; putant enim DEI se instrumenta esse, quibus is pro suo arbitrio utatur: & multis modis ac actionibus bonorum hominum mores referunt & emulantur; in quibusdam tamen eis contrariantur. Ad quemcumque enim interius incitantur, sive ea virtuti sunt consona, sive non, ea putant a Spiritu proficisci. Sed in hoc alitque id genus toto caelo aberrant: certum quippe est, Spiritum sanctum neque velle, neque consilium, neque operari in quovis homine quidquam a Christi & sanctae Ecclesiae Catholicae institutis alienum.

Difficile tamen est, ut verum fatear, tales agnosci, nisi ab illuminato homine, & spirituum ac divinae veritatis discretionem pollente. Quidam enim ex eis acuti & subtiles admodum sunt, & ea, quibus virtuti adversantur, probe fugare & velamina quaedam eis praeterexerunt, propriae que voluntati dediti sunt, adeoque pertinaciter se caeci ipsos possident, ut prius mortem oppetere velint, ac proquam ab unico semel concepto articulo discedant: omnium enim, quos praesens habeat vita sanctissimos, maximeque illuminatos se autumant; idque adeo, ut nec laudes nec gratias agere DEO, neque agnoscere, neque velle, neque appetere, neque precari velint: arbitrantur enim se jam id omne obtinuisse, quod vel petere vel optare queant; atque ita pauperes spiritu se jam existimant, utpote qui voluntatis expertes sint, & omnibus valefecerint, atque absque delectatione ulla vel optione vivant; putant (inquam) plane se expeditos esse, & omnia transcendisse, & ea quorum causa omnis Ecclesiae cultus institutus est jam obtinuisse, atque, ut ipsi aiunt, nemo proflus, imo

imò ne quidem ipse DEUS quidquam iis vel conferre vel auferre possit. Etenim pro suo arbitrio exercitia, cultum, & virtutes omnes transcendunt, & ad merum quoddam otium pertigerunt, ubi à cunctis virtutibus sint absoluti. Et hoc quidem, prout ut ita quispiam in otio à virtutibus absolvaunt, majorem aiunt requiri operam ac studium, quam ad ipsas virtutes obtinendas. Quare libertatem appetentes, nulli parere volunt, neque Pontifici, neque Episcopis, neque Pastoribus aut Prælati; & quam vis extrinsecus fictam ac simulatam ferant obedientiam, nulli tamen intrinsecus subijci volunt. Quidquid enim sanctum agit Ecclesia vel observat, ab eo se solos immunes ac exemptos volunt.

Alii ex præcedenti prodeunt perverti errores.

Alter quoque error ex priori dimanat: existimant enim ejusmodi homines, donec quispiam virtutibus acquirendis dat operam, & in omnibus exequi divinam studet voluntatem, eum necdum perfectum esse, & quòd in comparandis virtutibus occupatus sit; & ob eam causam non possit isto ipso cum otio frui.

Alium etiam incurrit: er. orem; quia supra omnes & Angelorum & Sanctorum choros altiores se putant esse, ideoque nihil ultra mereri, nullum unquam amplius in virtutibus progressum facere, sed neque peccatum deinceps ullum admittete posse, quippe qui voluntatis expertes sint, & spiritum suum DEO tradiderint in quiete & otio, adeoque unum cum DEO effecti sint, ut in seipsis penitus in nihilum redierint. Hinc jam quidquid corpori libet, etiam plane licere sibi affirmant; utpote qui ad statum innocentie redacti, nullam sibi habeant positam ac præscriptam legem.

Pura possunt contra hos errores argumenta opponi, nisi laudis alibi in peculiari Libro de his & aliis Pseudo-Mysticorum erroribus esse mus dicturi; monitis interim esse volo omnes, otium quod isti colunt, non nisi meam quamdam imposturam censeri debere. Hoc enim velamine improbitate atque pervertitatem omnem non solum facere, sed etiam cunctis virtutibus longe antefere, & in sublimiori loco statuere solentur; atque, quod omnium deterius est, ita sublimitate quadam prætere se student ac passare, ut optimum videatur. Dabunt igitur non est, homines hujusmodi fallacios ac deceptores esse: si quidem vitam vivunt DEO contrariam, Scripturæque, justitiæ, ac Sanctis omnibus repugnantem: neque enim otiosus esse potest amor, aut DEO sine virtutum exercitiis, & exacta præceptorum, sacre Scripturæ & Ecclesiæ observatione, placere quicquam potest: quare sufficienti pro nunc hujusmodi errores detexisse, à quibus summopere cavere debent, qui viæ Illuminativæ super naturali vacant; nam nisi advertant studiosè, in hos & similes, maxime si superbia aliqua ducantur, facile impingent.

Triplex Verum, ne quis in hac Viâ à falsa libertate, à lumine naturæ, aut ab aliis pseudopropheta seductatur, præcipue hæc tria exercitia præ oculis habere curabit. Primum, Quòd multum serio veram omnium peccatorum cognitionem cum debita contritione ac integra omnium peccatorum confessione à DEO postulabit; & in hac voluntate sine cessatione persistet, quòd videlicet libenter juxta Catholicæ Ecclesiæ constitutionem satisfacere pro peccatis suis, omnemque peccandi occasionem pro vitibus evitare velit: in hac inquam voluntate & desiderio continuè perseverabit. DEUS autem, mediante gratia sua, per ipsam o-

pera perficiet, sicque homo prava peccandi libertate solutus, purius incedit.

Secundum est, Quòd proximi sui æque ac propriam salutem exoptabit, eique tam corporaliter quam spiritualiter propter DEUM, ut ei videlicet placere studeat, succurret pro viribus, opem ac auxilium impendat, & ipsum DEUM tam pro inimicis quam amicis suis, iisque pro quibus DEUS rogari vult, fidelius deprecabitur. Hæc autem ratio efficacissima est, proximum ut se ipsum diligendi, & sic à naturali suo lumine nullatenus decipietur.

Tertium est, Quòd tota mentis intentione amabilem Christi Salvatoris vitam ac conversationem intus forisque imitari desiderabit. Tum denique celestem illum rogabit Patrem, ut se ad eò perfectè secum unire dignetur, ut intra se nihil invenerit vel agnoscere possit, nisi IESUM, & hunc crucifixum, qui suæ sanctissimæ vitæ ac sacratissimæ passionis meritis ad divinam Patris gloriam evehat: non enim alia ad vitam patet via, nisi per Filium, ipso restante: Ego sum via: per me si quis invenerit, salvabitur. Hic nullus, seu dopi opheta insidiatur, nulla falsa occurrit libertas, nullum lumen naturale nocere potest.

CAPVT XIV.

Exclamationes & suspiria anime, ad DEI amoris am unionem anhelantis.

PRO coronide viæ Illuminativæ, operæ præmium putavit D. Laurentius Justiniano lib. de Incend. divin. amor. cap. II. æt. iam em vocitæ: non nem vulneratæ ac ianguenti cordis, quæ anhelans sponso copulati, dulci exhortatione se ipsum provocat ad ejus unionem suscipiendam, hic interere. In enim ubi supra ita scribit: Quem admodum desiderat cervinus ad fontes aquarum, ita laudare te cupit anima mea, DEVS meus & Redemptor meus, sanctus & gloriosus IESVS, fons & essentialis origo omnium bonorum, visibilium & invisibilium. Tribue mihi, Domine, ut laudet te cor, lingua, & omnia ossa mea. Dilata, ò mellisifera amor mentem meam, & ut ille intuitum cordis mei, ut vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te, æternam sapientiam, super omnia manentem, & suaviter omnia disponentem.

Dissolve, dissolve, pie Domine, me à vinculis, quibus contractus teneor, ut relinquens omnia ista, sistimem ad te. En stat ad ostium, pulsus & obsecrat ut ei aperiat. Iube ergo tu, ò amator hominum, pulsanti aperi mihi, ut liberi gressibus & flagranti corde laudet te, requiescat in te. & reficiatur de te: tu enim es panis vita, tu lumen claritatu æterna, tu latitæ celestis Ierusalem, tu decus & honor omnium diligentium te, tu splendor mentium, tu & vita animarum te laudantium, & virtus cordium, atque medullarum te quærentium.

Ne tardes aperire, Domine: ecce ad te conversum est cor meum. Da, Domine, lapsu manum, collige errantem, & amantem exaudi. Quæso, pißimo, vocantem te ne deseras, qui prorsquam vocarem te, quæssi me, ut ego filius ancille tue te quærerem, querendo invenirem & amarem. Quæsiivi & inveni, Domine: possidere te cupio, & in secreto cubiculi cordis mei tecum commorari desidero. Da ergo te mihi, DEVS meus, & redde te mihi. Tuo enim amore ardeo, tua dulci memoria delector. Et quævis indignum sit, Domine, ut in me omnium servorum minimo requies-